

Muhamed GAČIĆ
 Kantonalni arhiv Travnik
 muhamed.gacic@sbk-ksb.gov.ba

UDK/UDC: 930.25(497.6 Travnik)"2024" (047)

**Izveštaj sa
 IV KONGRESA ARHIVSKIH RADNIKA
 BOSNE I HERCEGOVINE „VLAŠIĆ 2024”,
 Travnik, 19-21. juni 2024. godine**

**Conference Report from the IV CONGRESS OF ARCHIVAL WORKERS
 OF BOSNIA AND HERZEGOVINA „VLAŠIĆ 2024”,
 Travnik, June 19-21, 2024.**

U prekrasnom krajoliku planinskog masiva Vlašića u Sportsko-rekreacijskom centru Babanovac u periodu od 19. do 21. juna 2024. godine održan je IV Kongres arhivskih radnika Bosne i Hercegovine u organizaciji Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine, sa suorganizatorima Udruženjem arhivskih radnika Republike Srpske i Arhivističkim udruženjem u Federaciji Bosne i Hercegovine. Domaćin Kongresa je bio Kantonalni arhiv Travnik koji je ove godine obilježavao 70 godina postojanja. Teme Kongresa bile su *Arhivska građa/gradivo vjerskih zajednica i Savremeni pristupi u sređivanju i obradi arhivske građe/gradiva (sa posebnim akcentom na standarde i digitalne platforme)*.

Svečano otvaranje Kongresa bilo je u srijedu 19. juna izvedbom dijela monodrame poznatog travničkog glumca Josipa Pejakovića pod nazivom „Oj živote“ u izvedbi izuzetnog kazališnog glumca Mateja Baškarada, koji je i ovaj put sve prisutne očarao svojom izvedbom. U nastavku je premijerno prikazan i film pod nazivom „70 godina Kantonalnog arhiva Travnik“. Nakon obraćanja organizatora, domaćina, predstavnika izvršne i

zakonodavne vlasti dodijeljene su i zahvalnice nekadašnjim uposlenicima Kantonalnog arhiva Travnik, a po prvi put u Bosni i Hercegovini dodijeljeno je i „Kongresno priznanje” za izuzetan doprinos u radu i razvoju arhiva i arhivske djelatnosti Bosne i Hercegovine. Ovo Kongresno priznanja dobio je bivši direktor Arhiva Bosne i Hercegovine, istaknuti arhivski djelatnik i orijentalist mr. sc. Šaban Zahirović.

Prilog 2. Kongresno priznanje Šabanu Zahiroviću.

Svečani dio je okončan otvaranjem gostujuće izložbe Zgodovinskog arhiva Ljubljana pod nazivom “Ljubezen gre skozi želodec: kulinarika v arhivskih virih” (*Ljubav ide kroz želudac: kulinari u arhivskim izvorima*).

U okviru radnog dijela prezentovano je 25 od 27 programom predviđenih radova. Prvog dana Kongresa predstavljani su radovi u okviru teme *Savremeni pristupi u sređivanju i obradi arhivske građe/gradiva (sa posebnim akcentom na standarde i digitalne platforme)*. U okviru ove teme predstavljeno je 7 radova vrhunskih stručnjaka iz Hrvatske, Slovenije, Sjeverne Makedonije i Srbije, predstavili probleme i izazove sa kojima se susreću prilikom korištenja savremenih pristupa u sređivanju i obradi arhivske građe, kao i svoja pozitivna i negativna iskustva pri samome radu kako na samim platformama tako i na korištenju pojedinih programa i umjetne inteligenciji.

Prva tema *Savremeni pristupi u sređivanju i obradi arhivske građe/gradiva (sa posebnim akcentom na standarde i digitalne platforme)* se sastojala od slijedećih predavanja:

1. Vlatka Lemić, *Arhivsko gradivo na portalu Vizbi.UNI.ZG-model suradničkog pristupa opisu baštinske građe*;
2. Zdenka Selmić Rajh, *Od ISAD (G) do zapisa u kontekstu: budućnost popisivanja arhivske građe korištenjem semantičkog veba*;

3. Miroslav Novak, *Umjetna inteligencija i praktični rad arhivskih stručnjaka*;
4. Dmiatar Bogeski, *O arhiviranju, vođenju zapisa, elektronski materijali i ISO 9001-2015*;
5. Jasmina Živković i Lela Pavlović, *Arhivski fond kao cjelina u kontekstu propisa o elektronskoj arhivskoj građi*;
6. Aida Škoro Babić, *Harmonizacija postupaka i zahtijeva za predaju elektronske građe javnom arhivu u Sloveniji i Evropskoj uniji*;
7. Nina Hvalec, *Plan za digitalizaciju evidencija ostavinskih dosijea u Zgodovinskom arhivu Ljubljana*.

Druga tema pod nazivom „Arhivska građa/gradivo vjerskih zajednica” nastavila se odmah nakon završetka prve teme, a njen nastavak je uslijedio slijedećeg dana Kongresa. U okviru ove teme predstavljeno je 17 izlaganja od 20 prijavljenih radova.

Prilog 3. Učesnici Četvrtog kongresa arhivskih radnika Bosne i Hercegovine.

Tema „Arhivska građa/gradivo vjerskih zajednica” sadržavala je slijedeća planirana predavanja:

1. Emel Sherif Miftar, *Naslijeđe orijentalnih rukopisa i rijetkih publikacija u Republici Sjevernoj Makedoniji*;
2. Stjepan Prutki, *Arhivsko gradivo evangelističke (luteranske) crkve u Hrvatskoj, s osvrtomna područje bivše Jugoslavije*;
3. Eli Tauber, Sejdalija Gušić, Tina Lončić i Marijana Dautović, *Arhiv jevrejske zajednice - jedinstven na Balkanu*;

4. Dženan Dautović, *Principi priređivanja dokumenata srednjovjekovne papirske provenijencije: Ka izdavanju zbirke Monumenta Vaticana Bosniaca*;
5. Jasmin Jajčević, Selma Isić, *Arhivska građa vjerske provenijencije u arhivima Bosne i Hercegovine – stanje i značaj*;
6. Enver Ujkanović, Azra Mušić Kararić, *Arapsko-islamsko nasljeđe u građi Arhiva „Ras“ u Novom Pazaru*;
7. Izet Šabotić, *Historiografski značaj fondova vjerskih organizacija Arhiva Tuzlanskog kantona*;
8. Danijela Branković, *Zbirka Monasterija - Franjevački manastir u Petrovaradinu (1699-1786)*;
9. Tatjana Segedinčev, *Arhivska građa fondova koja se odnosi na život Jevreja u Subotici (korišćenje dokumenata od strane istraživača)*;
10. Natali Veličković, *Djelovanje Islamske vjerske zajednice u Nišu kroz građu Istorijskog arhiva Niš: Fond Sresko vakufsko-mearifsko povjerenstvo u Nišu*;
11. Zoran Vukelić, *Škola i Crkve – u fondovima Istorijskog arhiva Subotica*;
12. Snežana Radović, Nataša Radenković, *Crkveno-školska jevrejska opština Niš*;
13. Suzana Petrović, Milena Stojiljković, *Pravoslavlje Pčinjskog upravnog okruga*;
14. Hatidža Fetahagić, Adnan Tinjić, *Prošlost IVZ u Tuzli u arhivskim fondovima*;
15. Danilo Bosnić, Željko Jakovljević, *Baština banjalučkih trapista kroz tri vijeka*;
16. Amel Redžić, *Dokumenti vjerskih zajednica u Arhivu Unsko-sanskog kantona*;
17. Esaf Lević, *Vjerske zajednice u arhivskom fondu Imovinsko-pravna služba Opštine Brčko*;
18. Mirzada Vrbanjac, *Arhivska građa Islamske zajednice Travnika – stanje arhivskih fondova*;
19. Ivo Orešković, *Luka Ploče u svjetlu bosansko-hercegovačke gospodarske politike*;
20. Sindi Časar, *Nova zgrada podružnice Pokrajinskog arhiva Maribor u Murskoj Soboti*.

Nažalost, neke od ovih predviđenih predavanja nismo imali priliku čuti, jer autori nisu bili u mogućnosti biti prisutni na Kongresu (Pruški, Šabotić i Segedinčeva).

Prvi dan Kongresa je završen izletom koji se sastojao od obilaska kulturno-historijskog naslijeđa u Travniku i kratkog odmora na obroncima planine Vlašić. Navečer je održana svečana večera i zajedničko druženje učesnika Kongresa.

Na Kongresu, je ukupno bilo 87 učesnika, a pored arhivskih djelatnika iz Bosne i Hercegovine prisustvovali su arhivisti iz Slovenije, Hrvatske, Sjeverne Makedonije i Srbije, pojedini kulturni djelatnici, a obzirom na temu bili su prisutni i vjerski službenici. Otvorena su i data u razmatranje mnoga pitanja iz arhivske djelatnosti i arhivske službe, naročito na temu “Savremeni pristupi u sređivanju i obradi arhivske građe/gradiva (sa posebnim akcentom na standarde i digitalne platforme)”, pri čemu su važna iskustva kolega iz regiona koji već dugi niz godina rade na platformama koristeći savremene alate pri samoj obradi i čuvanju digitalizirane arhivske građe i njene upotrebe. Oko teme “Arhivska građa/gradivo vjerskih zajednica” vodila se živa diskusija, jer je arhivskoj službi u Bosni i Hercegovini dosta nepoznato kakva se sve arhivska građa čuva u vjerskim zajednicama, kao ni uvjeti u kojima se ona čuva. Zaključeno je da arhivska služba u Bosni i Hercegovini mora više napora uložiti u evidentiranje i zaštitu vrijedne arhivske građe vjerskih zajednica.

Kongres je završio 21.6.2024. godine na zanimljiv način, u 12:24h, kada je kolega Siniša Domazet govorio o digitalnoj građi Arhiva Bosne i Hercegovine nestalo je električne energije na cijelom području Bosne i Hercegovine i zemalja regiona. Možda nam je taj događaj pouka, umjesto zaključka.